HALLERNALEDENS VÄSTRATILLFART

Nösnäs 196

Norums socken Stenungsunds kommun

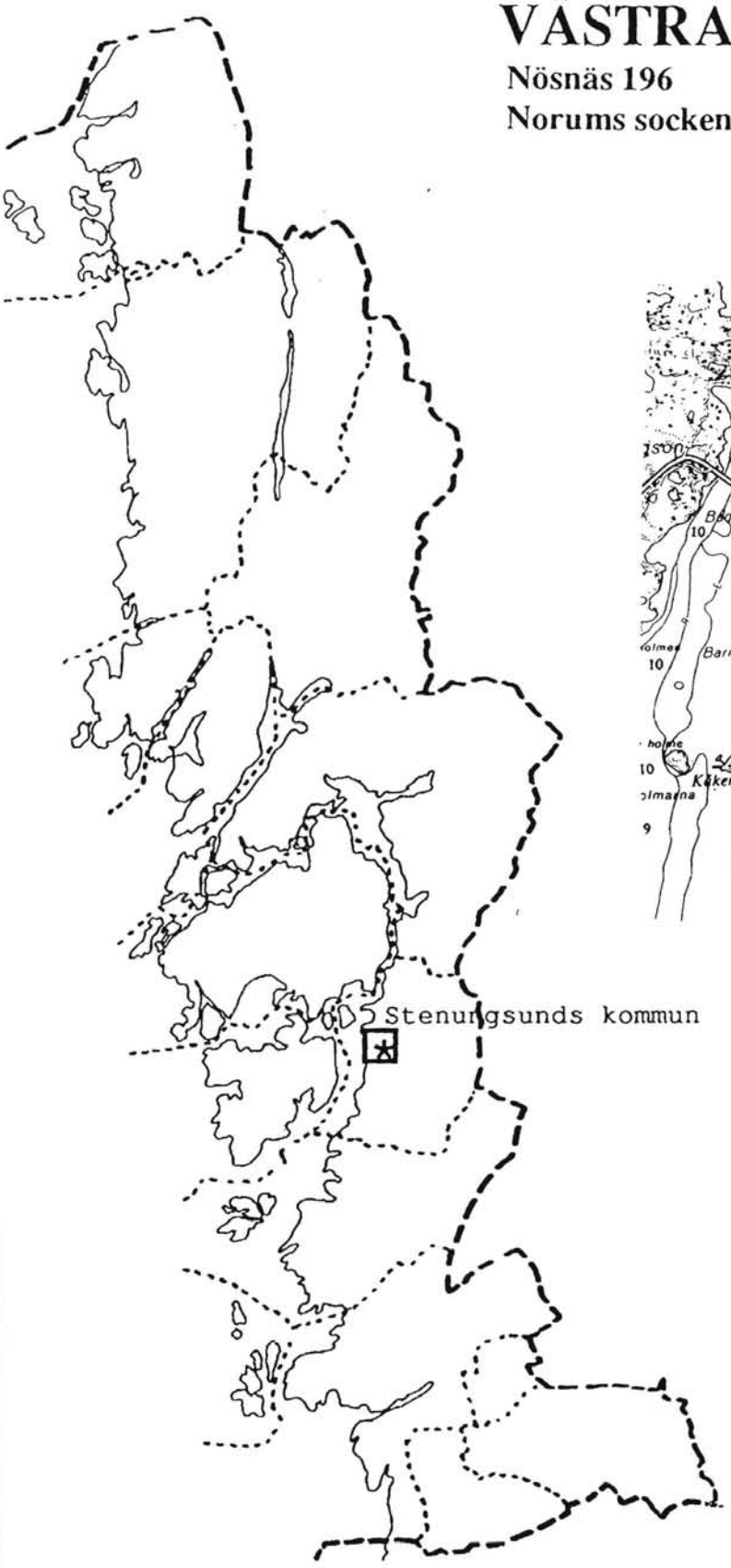

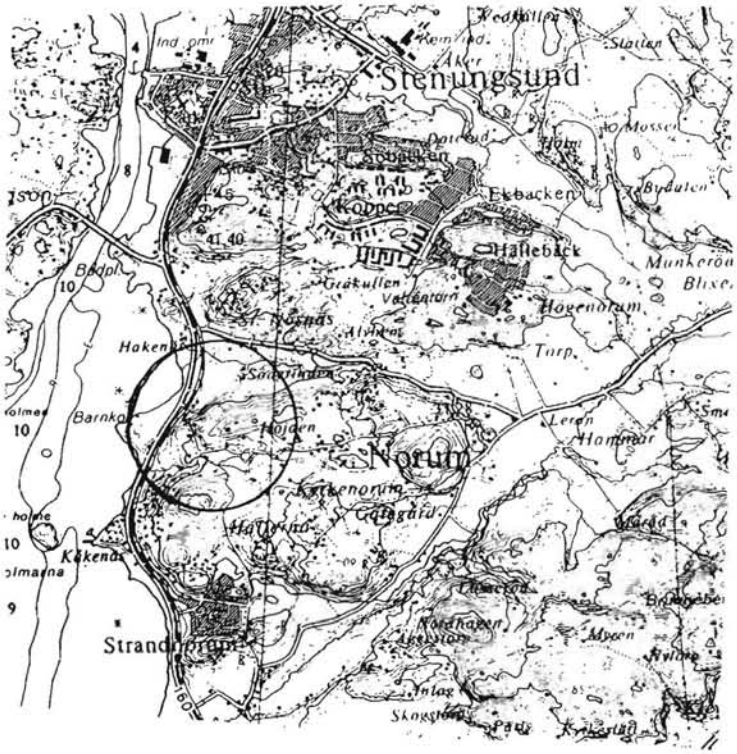

ARKEOLOGISK UTREDNING
BOHUSLÄNS MUSEUM

Rapport 31

Kompleterande arkeologisk utredning, alternativ sträckning Hallernaledens västra tillfart, Nösnäs 1:96, Norums sn, Stenungsunds kn, Bo.

INNEHÅLL

Inledning

Metod och syfte

Naturmiljö

Kulturlandskap

Undersökningsresultat

Bedömning

Arkiv

Förteckning över fyndförande provgropar och schakt.

Administrativa uppgifter

Inledning

I samband med genomförandet av "Hallerna projektet", Norums sn, Stenungsunds kn, genomförde Bohusläns museum en kompleterande arkeologisk utredning.
Utredningen föranleddes av att Stenungsunds kommun tagit fram två alternativa sträckningar för den västra delen av Hallernaleden, i anslutning till Tollenäs barnkolloni se fig. 1.
Den arkeologiska utredningen utfördes av Oscar Ortman under juni och juli månad 1992.

Metod och syfte

Avsikten med utredningen var att fastställa om de boplatsindikationer, som framkom i samband med 1990 års utredning, sträcker sig in i det föreslagna vägområdet, se fig 2.
På samma plats, inom fastigheten Nösnäs 1:180, har ägaren påträffat ämnet till en skafthålsyxa vilket styrker boplatsindikationerna. Utredningen utfördes genom att provgropar grävdes i topografiskt gynsamma lägen. Där dessa gav fynd, kompleterandes de med maskindragna schakt.
Vidare avsöktes bergsklackarna som berördes av vägsträckninngen för att fastställa förekomsten av eventuella gravlämningar.

Naturmiljö

De vägsträckningar som utredningen gällde ligger i övergångszonen mellan själva Hallernaplatån och strandängarna väster där om. Platån utgörs här av flera paralella bergsklackar med en i huvudsak öst - västlig sträckning. In i mellan dessa bildas ett par gipar och platåer som sträcker sig ner mot ett flackt parti ca 50 meter i öst- väst och 110 meter i nord-syd. Mellan de flacka området och giparna finns ett stråk med större stenar och block.
I giparna och platåerna utgjordes jordarten av grusig sand, längre ner på det flacka partiet utgjordes den av silt.
Området var bevuxet med övervägande björk, en,tall och hassel.

Kulturlandskapet

Fram till det att lagaskifte förättades 1836 utgjorde låg området inom det som betecknades som Hemmanet stora Nösnäs kohage och samfällda utmark. Vid Laga skifte kom området att tilldelas änkan Edla Kjerrulf som var bosatt i Tollenäs. Marken klassades till största del som "utmark backar". Nere vid bäcken söder om undersökningsområdet fanns ett område som kallades "Dannemarks slått", som enligt 1749 års kartläggning av samfäll utmark, bedömdes som god betes mark. Vid platsen för Solbacken, Nösnäs 1:15, var en kohage markerad.
Beskrivningen av området som utmark/betesmark stämmer bra med uppgifterna som den nuvarande markägaren lämnade om att området utgjorde betesmark fram till 1950 talet. Lämnigar av fosil åkermark, flr 11a och b fig 2., direkt söder om utredningsområdet tyder dock på att marken även varit brukad i historisk tid.
Ett mindre grustag i området kan antingen höra samman med vägen från nösnäs till bäckmans väg eller med anläggandet av bohusbanan.

Undersökningsresultat

Vid utredningen grävdes 36 provgropar, 0,4x0,4 - 0,5x0,5 m stora, fördelade på 4 områden, se fig 3.
Område 1 utgjordes av en svag södersluttning en bäckravin. Området som undersöktes var 30 x 30 meter stort. Här grävdes tre provgropar, längst ner mot bäckravinen utgjordes jordarten av lera längre upp mot bergskanten av sand. En övrigt slagen flinta påträffades i pg 28.

Område 2 utgjordes av en ca 30 meter bred gip med nordostsydvästlig sträckning. I väster tar ett strandhak vid innan, för att sedan avlösas av det ovan nämnda flacka partiet. Sammanlagt grävdes här 14 provgropar med brunjordsprofil. Jordarten utgjordes av sand - grusig sand. I området gjordes inga fynd.

Område 3, en svag höjdrygg i det flacka partiet väster om bergsklackarna, här grävdes tre provgropar. Provgroparna hade brunjords profil och jordarten utgjordes av sand - grusig sand, inga fynd gjordes.

Område 4 utsgjordes av en 40 meter bred och 65 meter lång gip, med nordost - sydvästlig sträckning. Längst in i gipen fans en gammal potatislycka, i övrigt var området röjt och vegetationen bestod framför allt av tall, ek och hassel. Här grävdes 14 provgropar, i provgrop 1 och 33 påträffades enstaka slagen flinta. Provgroparna kompleterades med fem schakt dragna med maskin. Schakten var 2 - 2,5 meter breda och 3 -5 meter långa, jordarten utgjordes av svallad grusig morän I schakt 2 och 5 påträffades en övrigt slagen flinta, respektive ett flintavslag.

Bedömning

Vid utredningen framkom inga ny fornlämningar. De svaga boplatsindikationer som påträffades i område 4 tolkades som att området utgör utkanten av den boplats som ligger på platån ovnaför, öster om, området. Bohusläns museum gör, efter den utförda utredningen, bedömningen att det inte finns behov av någon vidare antikvarisk kontroll.
Med hänsyn till flr 9 och 10 förespråkar Bohusläns museum dock det norra alternativet.

Oscar Ödman
Uddevalla den 16/9 1992

Fyndförande provgropar och schakt

Omr. 1

Pg 28 1 flintavslag med retusch

Omr. 4

Pg 1 1 flintavslag

Pg 30 1 övrigt slagen flinta

Pg 33 1 flintavslag, 1 övrigt slagen flinta

S 1 1 övrigt slagen flinta

S 5 1 flintavslag

Arkiv

Lantmäterienhetens arkiv, länstyrelsen i Göteborg och Bohuslän

Administrativa uppgifter

Dnr BM:	375/91D
Dnr Lst:	220-16927-91
Fastighet:	Nösnäs 1:96, Norums sn, Stenungsunds kn, Bo
Kartblad:	7182
Kordinater:	X 6443,4 Y 1264,7
Uppdragsgivare:	Stenungsunds stadsbyggnads kontor, Planavdelningen, Stenungsunds kn, 444 82 Stenungsund
Ansvarig institution:	Bohusläns museum
Ansvarig för utredningen:	Oscar Ortman
Antal fältarbetsdagar:	4 dagar
Tid för fältarbete:	22/6 - 2/7 -92

Kartmaterial

Utdrag ur allmänt kartmaterial från lantmäteriet, medgivande 90.80.12. Utdrag ur Ek karta 8028, samt grundkarta tillhanda hållen av uppdragsgivaren.

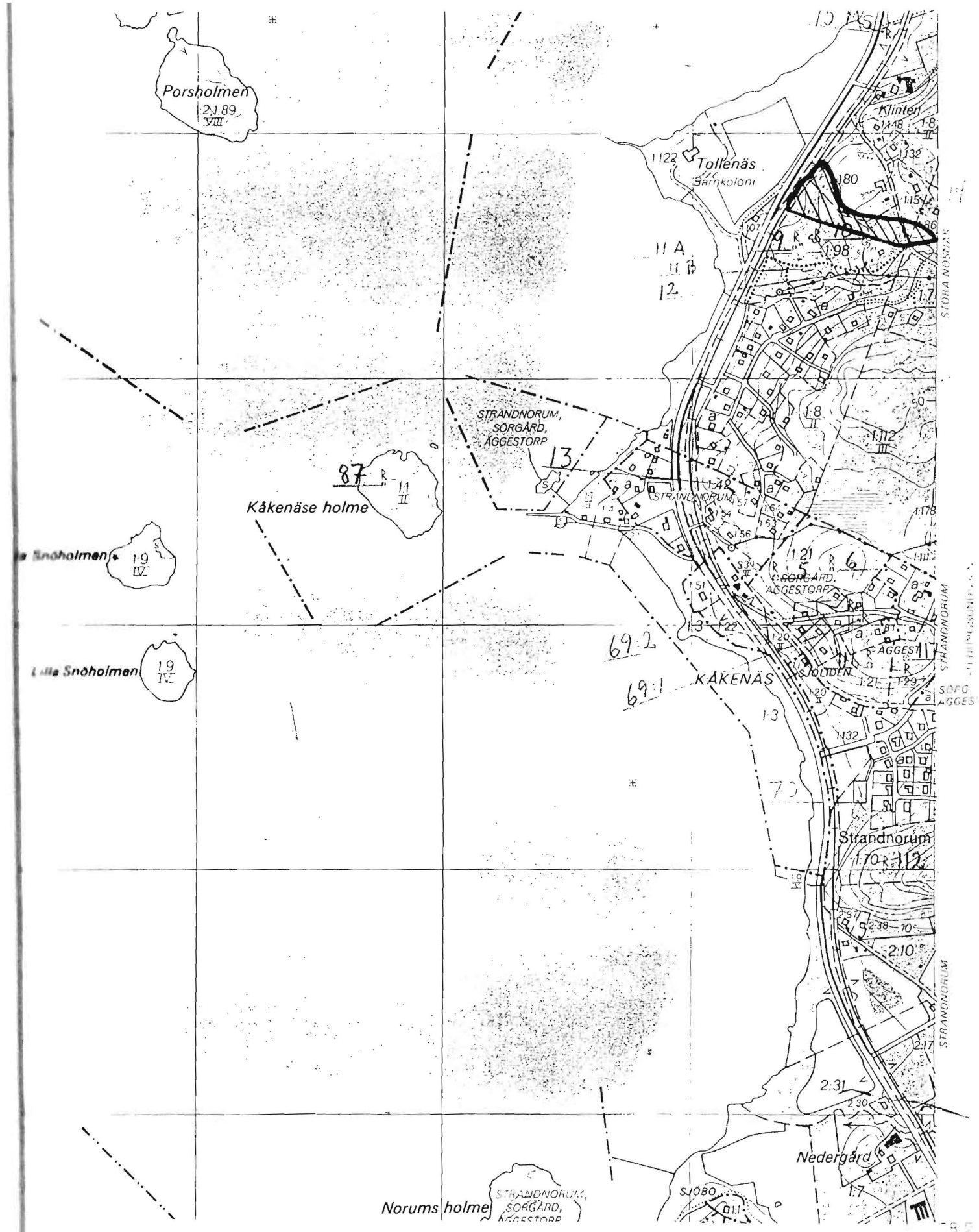

Fig 1 Utdrag ur Ek karta 7182, där utredningsområdet är markerat ( ).

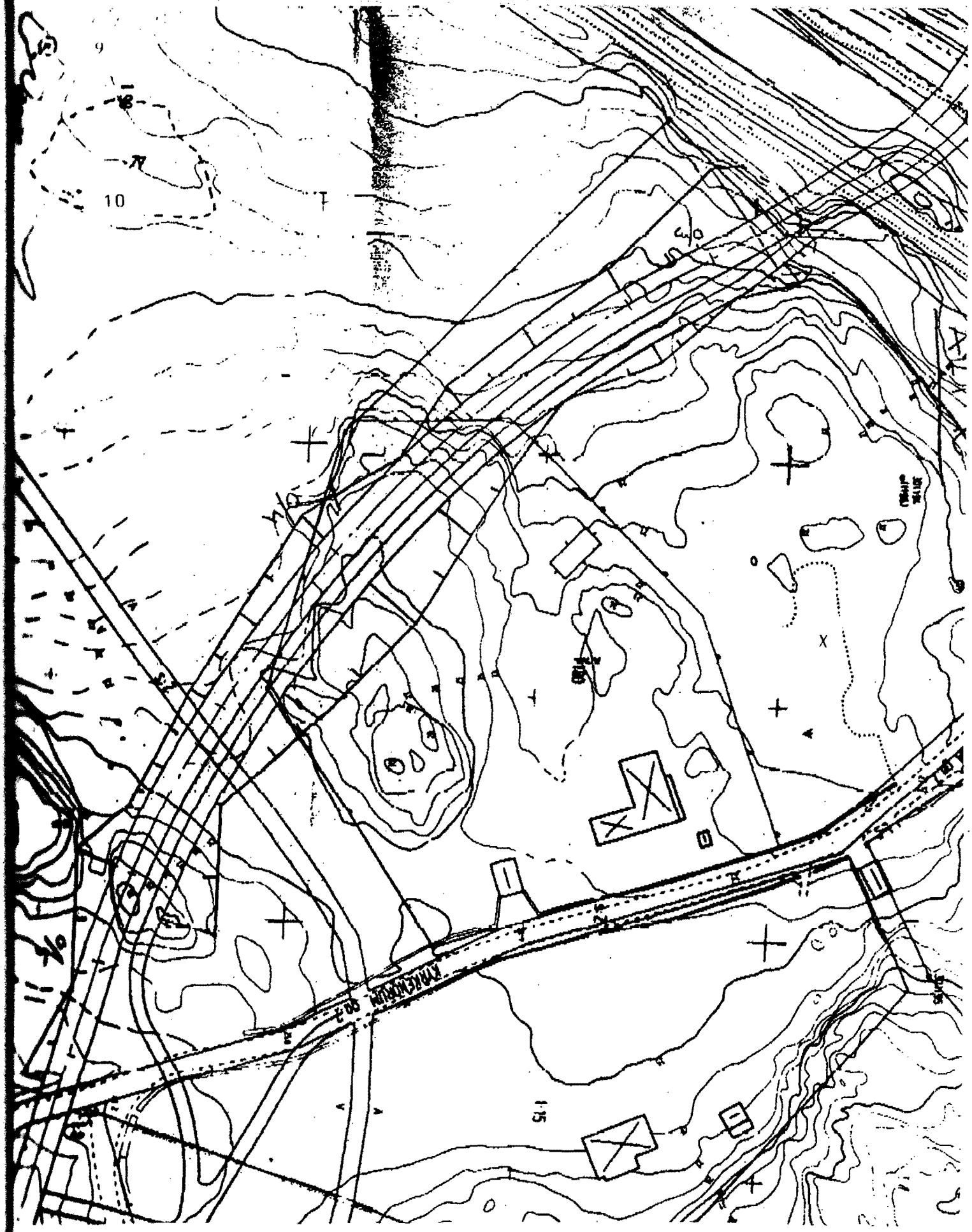

Fig 2 Utdrag ur grundkarta skala 1:1000, med kända fornlämningar markerade.
X = fyndplats slagen flinta, ämne till skafthålsyxa.
9 = 2 stensättningar
10 = Gravfält, 5 resta stenar
11 = fosilåkermark

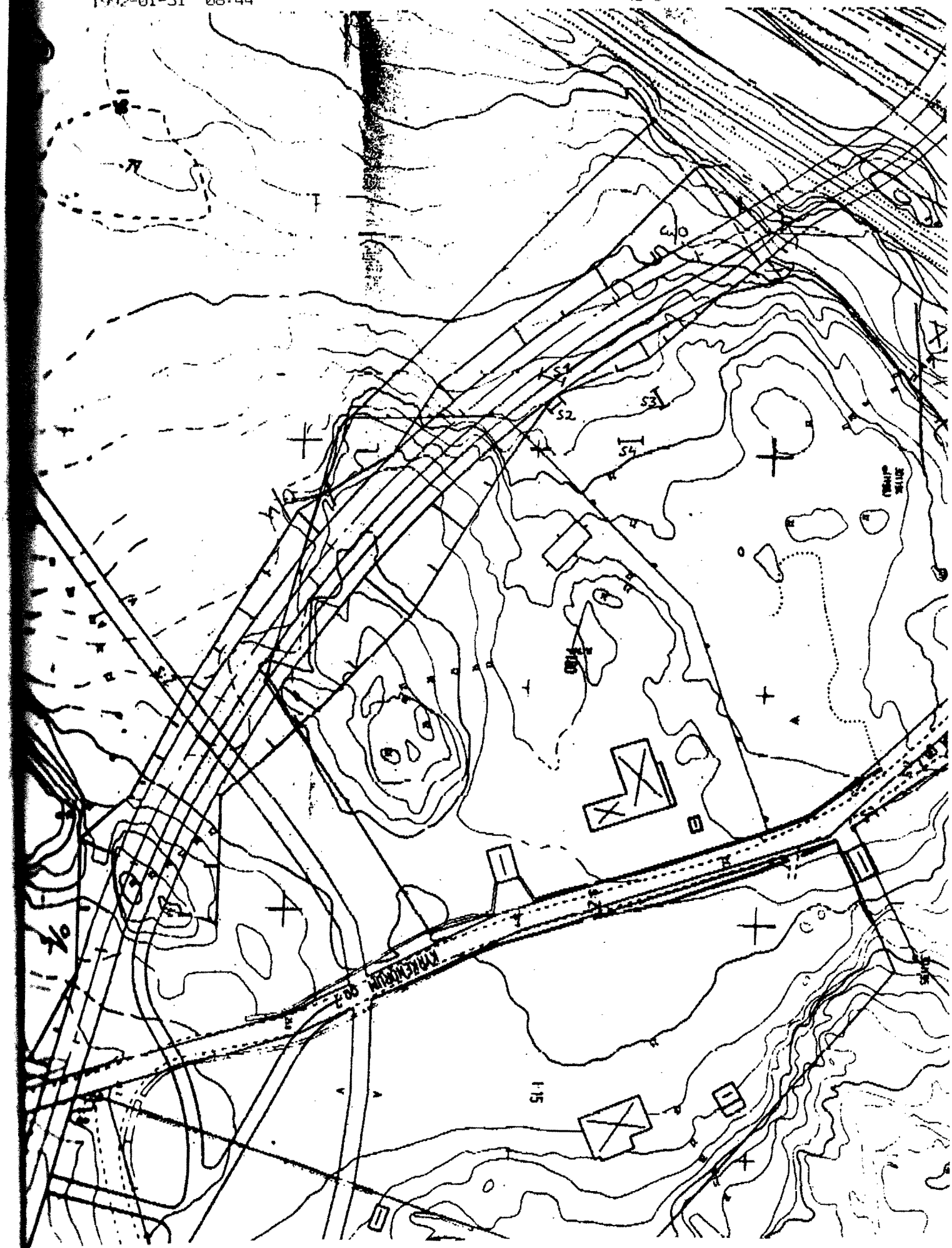

Fig 3 Utdrag ur grundkarta skala 1:1000, med grävda schakt och fyndförande provgropar markerade i de, i texten nända områderna.